

INDIRECT OBJECT WITH PREPOSITION OR PREPOSITIONAL OBJECT

Claudia Leah

Assist. Prof., PhD, University of Oradea

Abstract : The Indirect Object and the Prepositional Object are two syntactic functions which, up to a point, may overlap or not. Dealing with such a well-known, probably overdiscussed grammatical issue - Indirect vs. Prepositional Object - this paper tries to emphasize the idea that in the Romanian grammar, some aspects of the two syntactic functions are not easy to define, understand and use, which leads to ambiguity and confusions. In this paper we try to identify and highlight some basic grammatical characteristics and structures, in order to show that Indirect Objects and Prepositional Objects have distinctive features and can be regarded and focussed upon from different perspectives.

Keywords: case, feature, function, indirect object, prepositional object.

Complementul indirect și complementul prepozițional sunt două funcții sintactice, ale căror caracteristici se pot suprapune, până la un punct, sau nu. Această problemă, îndelung dezbătută, continuă să stârnească unele controverse, mai ales că, unele aspecte, nefiind ușor de definit, de înțeles sau de folosit corect, duc la ambiguitate sau chiar la confuzie. Acest lucru se datorează, nu în exclusivitate, dar în mare parte, faptului că cele două funcții sintactice pot fi abordate diferit:

- *tradițional*, după Gramatica limbii române (Gramatica Academiei), publicată mai întâi în 1963, revizuită, adăugită și reeditată mai apoi în, 1966 (coordonator acad. Alexandru Graur) și după multe alte lucrări publicate în anii imediat următori.
- *modern*, după Gramatica limbii române (*GALR- Gramatica academică a limbii române*) publicată mai întâi în 2005 și revizuită în 2008 (coordonator Valeria Guțu Romalo) și după alte lucrări, relativ puține, apărute până în prezent.

Din punct de vedere tradițional, din definiția complementului indirect se conturează două aspecte:

- ❖ este partea secundară de propoziție care determină un verb, adverb, adjectiv sau interjecție și arată obiectul sau persoana căruia i se atribuie o acțiune, însușire;
- ❖ este partea secundară de propoziție care determină un verb, adverb, adjectiv sau interjecție și arată la cine se referă o acțiune sau o însușire, obiectul asupra căruia se răsfrânge în mod indirect acțiunea.

Din această perspectivă, complementul indirect poate sta în cazul dativ sau, dacă e precedat de prepoziție, în cazurile genitiv și acuzativ.

De ex: *I-am dat **lui Mihai** o carte.*

(un complement indirect exprimat prin pronume personal, care anticipează complementul indirect exprimat prin substantiv articulat, amândouă în cazul dativ, determinând un verb tranzitiv)

*Am luptat intotdeauna **împotriva prejudecăților**.*

*Se gândește **la vacanță** pentru că își aduce aminte cu drag **de vara** trecută.*

*Părul ei mirosea **a busuioc**.*

*S-a saturat **de spus minciuni**.*

(un complement indirect în genitiv cu prepoziție, trei complemente indirecte în acuzativ cu prepoziție și unul exprimat prin verb la supin, care determină verbe intransitive, respectiv o locuțiune verbală intransitivă).

*Am vorbit **cu cele două despre absențele** de la școală.*

***Din albă** s-a făcut roșie ca focul de supărare.*

(complemente indirecte în acuzativ cu prepoziție, unul exprimat prin numeral, al doilea prin substantiv, iar cel de-al treilea prin adjectiv cu prepoziție obligatorie)

*Am adus cartea utilă **elevilor** pentru a înțelege mai bine noile noțiuni.*

*Copilul fusese sigur **de venirea** mea și zâmbea, dornic **de joacă**.*

(complemente indirecte în dativ, respectiv în acuzativ cu prepoziție, care determină un adjectiv)

*Școala cea nouă a fost construită mai aproape **de bibliotecă**.*

*El era singurul pe care îl simțeam aproape **sufletului** meu.*

(complemente indirecte în acuzativ cu prepoziție, respectiv în dativ, care determină un adverb)

*Vai **de tine** ce-ai ajuns!*

*Bravo **lui!** A ajuns ce și-a dorit!*

(un complement direct în acuzativ cu prepoziție și unul în dativ, care determină o interjecție).

Există situații în care verbe care cer complemente indirecte în dativ, acceptă construcții prepoziționale în acuzativ, atunci când complementul indirect este precedat fie de numerale, fie de adjective nehotărâte de tipul *tot*, *toată* etc.

Ex. *Au dat premii tuturor **participanților**.* (dativ)

dar *Au dat premii **la toată lumea**.* (acuzativ)

*Au dat invitații **celor patru colegi**.* (adică tuturor colegilor pe care îi are -dativ)

dar *Au dat invitații **la patru colegi**.*(adică unui număr limitat de colegi -acuzativ)

În unele cazuri, complementul indirect în acuzativ cu prepoziție se poate apropia de nuanța unui complement circumstanțial sau este considerat un complement circumstanțial:

De ex: *Mă uitam cu atenție **la tablă**.* (loc)

*Era încântată **de venirea ta**.* (cauză)

*Mama s-ar bucura mult **de venirea ta**.* (condiție)

*Am plecat la teatru **cu Mihai**.* (sociativ)

Uneori, aceeași formă dativală de complement indirect a unui pronume relativ, în contexte diferite, își schimbă funcția sintactică.

De ex: *Știu **cui** ai dat cartea.* (complement indirect în dativ)

*I-am dat cartea **cui** a cerut-o.* (subiect în cazul dativ provenit din îmbinarea a două forme cazuale cu funcții sintactice diferite, și anume:

I-am dat cartea celui care a cerut-o. - unde *celui*-complement indirect în dativ și *care*-subiect în nominativ, forme care combinându-se au dat *cui*, cu formă de dativ și funcție de subiect.)

În abordarea modernă a GALR multora dintre aspectele și precizările din gramaticile tradiționale le iau locul definiții, clasificări și exemple privite dintr-o cu totul altă perspectivă, mai apropiată de viziunea lingvistică a altor limbi, în special a limbii engleze.

Astfel noțiunea de complement indirect este mult restrânsă, unele dintre caracteristicile complementului prepozițional fiind atribuite altor funcții sintactice.

În noua gramatică academică (GALR II, 2005: 397), complementul indirect este definit ca fiind un component actanțial al grupului verbal care reprezintă destinatarul sau beneficiarul procesului codificat prin verb și este exprimat:

- numai prin cliticul pronominal în dativ ;
De ex : *Îi ofer un buchet de flori.*
- Numai prin nominal, care poate fi substantiv, pronume non-clitic, numeral în dativ fără prepoziție ;
De ex : *Ofer recompensă copilului/ acestora/celor doi.*
- Prin nominal coocurent cu un clitic pronominal coreferențial, amândouă în dativ ;
De ex : *Le ofer recompensă copiilor/ acestora/celor doi.*

Vorbind despre tremenii regenți, cum erau numiți în abordarea tradițională, în accepțiunea modernă, se afirmă că un complement indirect se actualizează în grupul verbal, interjecțional, adjectival sau adverbial, ca termen subordonat aflat într-o relație de dependență stabilită cu centrul grupului. (GALR II, 2005: 397)

Complementul indirect poate fi :

- un constituent obligatoriu al grupului verbal, adjectival sau adverbial, neputând fi omis
Ex : *Nu-ți dau socoteală.* (constituent obligatoriu în grup verbal)
Îmi place să citesc. (constituent obligatoriu în grup verbal)
Cartea este utilă elevilor. (constituent obligatoriu în grup adjectival)

Conform recomandărilor, vom merge la munte. (constituent obligatoriu în grup adverbial)

Într-un exemplu ca:

Vom acționa conform planului.

complementul considerat indirect pare să suprapună caracteristicile unui complement indirect evident (ca în exemplul anterior) cu cele ale unui complement circumstanțial de mod, cerut de verbul *a acționa*. Acest lucru poate genera confuzie în analiză și interpretare.

- un constituent facultativ al grupului, în apropierea unor regenți care nu îl implică matricial și, prin urmare, poate fi omis.

Ex: (**Ti**)-am închis calculatorul.

Bravo (**ție**)!

În timpul orei (**ni**) s-au povestit multe lucruri interesante.

În GALR (II, 2005: 399, 416) se fac precizări clare referitoare la alte tipuri de complemente, considerate în gramaticile tradiționale ca făcând parte din categoria complementului indirect. Este vorba de:

- formele de dativ posesiv, considerate de unii lingviști ca fiind complemente indirecte, iar de alții ca fiind atribute pronominale.

De ex: **Mi**-a citit toate cărțile.

(complement indirect sau atribut pronominal-pronume personal, dacă se ia în considerare rolul semantic de posesor al pronumelui personal în dativ: *A citit toate cărțile mele*)

Îmi învăț lecțiile.

(complement indirect sau atribut pronominal-pronume reflexiv, dacă se ia în considerare rolul semantic de posesor al pronumelui reflexiv în dativ: *Învăț lecțiile mele*)

Construcțiile de acest fel, cu dativul posesiv sunt considerate în abordarea modernă drept complemente posesive, caracterizate prin faptul că prezența lor în enunț este condiționată de coocurența cu un substantiv subordonat aceluiași verb și că rolul semantic de Posesor nu le este conferit de verbul regent, ci este impus de substantivul coocurent.

- complementele indirecte în acuzativ, în primul rând, dar și cele din genitiv, cu prepoziție sunt separate de categoria complementului indirect și definite, descrise, prezentate drept complemente prepoziționale care se constituie în componente actanțiale al grupului verbal cu semantică diversă.

Necesitatea delimitării complementului prepozițional de cel indirect a apărut nu pentru că se pot distinge elemente comune între cele două tipuri de complemente, cum ar fi că: sunt constituenți ai acelorași grupuri (verbal, adjectival, adverbial și interjecțional; sunt actanți cu regim și roluri semantice impuse de verb; au unele roluri semantice comune, pot fi constituenți obligatorii sau facultativi ai grupului etc., ci din cauza deosebirilor identificabile între complementul indirect și cel prepozițional, deosebiri care se referă, de exemplu, la faptul că pentru complementul indirect, grupul prepozițional este doar o realizare marginală, în timp ce pentru celălalt complement este o realizare prototipică, la regimul sintactic (cazul dativ pentru complementul indirect și cel acuzativ, respectiv genitiv prepozițional pentru complementul prepozițional) și la posibilitatea de dublare / nedublare prin clitic a celor două poziții sintactice etc.

Cele două complemente pot coexista în același enunț și pot avea același termen regent, dar nu pot fi coordonate.

De ex : *Iti povestesc mai târziu despre experiența de săptămâna trecută.*

Aceste versuri îmi amintesc de prima carte citită.

Credem că separarea celor două complemente s-a produs și sub influența unor aspecte gramaticale specifice limbii engleze, clar formulate. (Leah, 2009). În gramatica limbii engleze, complementul indirect, cu sau fără prepoziție, stă doar în cazul dativ ; orice structură prepozițională, subordonată unui verb care cere o anumită prepoziție, ocupă poziția sintactică de complement prepozițional. În limba română, această caracteristică s-a extins și la alte părți de vorbire care cer o prepoziție, structurile prepoziționale subordonate acestora fiind considerate tot complemente prepoziționale.

De ex : *Era sigur de venirea noastră.*

Interesat de muzică, mergea adesea la Operă.

E foarte bun la matematică.

(prepozițiile sunt cerute de adjectivele sigur, convins, bun, iar structurile prepoziționale sunt complemente prepoziționale) În limba engleză, în exemple similare :

He was sure of our arrival.

(Being) Interested in music, he often went to the Opera.

He is very good at maths.

Deoarece prepozițiile sunt cerute de un adjectiv regent, structurile prepoziționale au funcția sintactică de Adjective Complement (Complementul adjectivului).

În concluzie, putem afirma că nu putem vorbi de complement indirect decât în cazul dativ, exceptând dativul posesiv specific complementului posesiv, dativul etic (fără funcție sintactică) sau cel locativ specific complementului circumstanțial de loc. Pe de altă parte, toate complementele indirecte cu prepoziție, în acuzativ sau genitiv din gramatica tradițională fac parte, în GALR din categoria complementelor prepoziționale.

Toate aceste schimbări (și multe altele) de abordare a problemelor de gramatică a limbii române, precum și pătrunderea, uneori ușor forțată, a unor concepte specifice gramaticii altor limbi (în special engleza), fac dificilă, ambiguă și pe alocuri confuză înțelegerea, însușirea și transmiterea noțiunilor prezentate în GALR.

Intr-un document apărut pe un site (www.academiaromana.ro/grafieLimbaRomana/doc/GALR-Academie.doc,), Gabriela Pană Dindelegan sublinia importanța apariției unei gramatici noi, incitante, problematizate, atente la uzul lingvistic și preciza că GALR nu este o gramatică de tip școlar, ci o gramatică academică și că, pentru a se evita orice confuzie sau dificultate de înțelegere, se recomandă ca în modul de predare să se plece de la gramatica tradițională, de bază, inserându-se elemente noi, din noua gramatică sau, cu un oarecare efort, să se adapteze GALR la necesitățile școlare..

BIBLIOGRAPHY:

- Avram Mioara, 1997, *Gramatica pentru toți*, ediția a II-a, București, Ed. Humanitas.
- Brâncuș, G, Saramandu, Manuela ,2001, *Morfologia limbii române*, București, Ed. Credis.
- Cornilescu, Alexandra, 2003, *Complementation in English. A Minimalist Approach*, București, Ed. Universității din București.
- Coteanu, I. ,1982, *Gramatica de bază a limbii române*, București, Ed. Albatros.
- Crașoveanu, D., 2002, *Categorii sintactice necircumstanțiale*, Timișoara, Ed. Mirton.
- Drașoveanu, D. D. ,1997, *Teze și antiteze în sintaxa limbii române*, Cluj-Napoca, Ed. Clusium.
- GLR – Academia Română, 1966, *Gramatica limbii române* (coord. Al Graur, Mioara Avram, Laura Vasiliu), I –II, ed. a II-a, București,Ed. Academiei Române.
- GALR – Academia Română, Institutul de Lingvistică „Jorgu Iordan – Al. Rosetti”, 2005, *Gramatica limbii române* (coord. Valeria Guțu Romalo), I–II, București,Ed.Academiei Române.
- Goga, M., 1995, *Gramatica limbii române*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia
- Guțu Romalo, Valeria, 1973, *Sintaxa limbii române. Probleme și interpretări*, București, Ed. Didactică și Pedagogică.
- Hristea, Th. (coord), 1984, *.Sinteze de limba română*, ediția a III-a, București, Ed.Albatros.
- Irimia, D., 2000, *Gramatica limbii române*, Iași, Ed. Polirom,
- Leah, Claudia, 2009, *Corespondențe gramaticale în engleză și română*, în *Analele Universității din Oradea*, Ed. Universității din Oradea.
- Pană Dindelegan, Gabriela,1992, *Teorie și analiză gramaticală*, București, Ed Coresi.
- Pană Dindelegan, Gabriela ,2003, *Elemente de gramatică. Dificultăți, controversate, noi interpretări*, București, Ed. Humanitas Educațional.
- gramaticalimbiiromane.ro/sintaxa/sintaxa.
- www.academiaromana.ro/grafieLimbaRomana/doc/GALR-Academie.doc